

NRC - ARTICLE

ARCADI VOLODOS

26 November 2013

Arcadi Volodos is een muzikale profeet

Is het mogelijk om onder de rokken van de stilte te kijken? Kan stilte zo intens zijn, dat het pijn doet aan je oren en je adem doet stokken? Het lijkt onwaarschijnlijk, maar de Russische pianovirtuoos Arcadi Volodos (St. Petersburg, 1972) maakt het onhoorbare hoorbaar. Sterker nog, al spelend opent hij steeds weer ongehoorde klankruimtes, die de luisteraar meevoeren naar mysterieuze verre oorden in de metafysische wereld.

Als zoon van twee zangers, werd Volodos al jong naar de koorschool van het Glinka Conservatorium gestuurd. Daar leerde hij behalve zingen ook dirigeren. Het verplichte bijvak piano wekte aanvankelijk niet zijn speciale interesse. Maar op zijn vijftiende werd Volodos ineens gegrepen door de ongekende mogelijkheden van de piano. ‘Achteraf bekeken is het helemaal niet erg dat ik zo laat met pianospelen begon, want door mijn zangachtergrond kan ik nu op de piano zingen’, verklaarde Volodos in een interview uit 1998, het jaar waarin hij doorbrak met een spectaculair virtuozendebuut in Carnegie Hall, New York. Datzelfde jaar trad Volodos voor het eerst op in de Serie Meesterpianisten, waarin hij dit seizoen voor de negende keer zijn opwachting maakte. Niet met de overdonderende notencascades van het geijkte virtuozenrepertoire, maar met muziek waarin stilte de hoofdrol speelt.

Volodos begon zijn intieme recital met de vroege, door pianist Paul Badura-Skoda voltooide Schubert-sonate in C, D 279, direct gevolgd door het Allegretto, D 346. Toverend met klankkleuren en dynamiek, diepte Volodos als een regisseur in subtiliteiten en nuances het verhaal op uit Schuberts premature muziek, die ragfijn, melancholiek en teder uit de vleugel stroomde, pril en zonder pretenties, maar met een hallucinerende zangerigheid.

Daarna speelde Volodos een selectie uit *Música Callada*, van de Spaanse componist Frederico Mompou (1893-1987), die in 28 miniaturen

een stem probeerde te geven aan de muziek van de stilte, aan de onuitsprekelijke onzegbaarheid van ‘klinkende eenzaamheid’.

Als iemand in staat mag worden geacht de magie van deze ogenschijnlijk eenvoudige en verstilde pianojuweeltjes over te brengen op het publiek, dan is dat wel Volodos. Want net als Mompou, die zocht naar de grootst mogelijke zuiverheid in de simpelste vorm, is Voldos uit op het verklanken van de zuivere essentie van de muziek. Mompou was in zoverre een moderne eclecticus, dat er in zijn verdroomde miniaturen allerlei invloeden van buitenaf langskomen: Debussy en Ravel, jazz, gregoriaans en de Spaanse folklore. Die elementen duiken als het ware op aan de rand van het bewustzijn, nemen heel even vaste vormen aan en drijven dan weer weg in een kosmische ruimte, waarin alle klanken denkbaar en ook hoorbaar zijn. Volodos spon gouden draden in Mompou’s mystieke klankuniversum, en reeg diens sobere klanken aaneen tot het ongrijpbare gezang van planeten, sterren en stofjes in het heelal.

Ultieme eenvoud karakteriseerde ook zijn benadering van Schumanns Kinderszenen, op. 15, waarin Volodos ramen opende naar telkens nieuwe dimensies van klankschoonheid en sprookjesachtige zeggingskracht. De kleurrijke plasticiteit van zijn vloeiende overgangen deed soms denken aan de vrolijke soepelheid waarmee de vormeloze figuurtjes uit Barbapapa zich voortbewegen. Moeiteloos en ongecompliceerd, maar zo geraffineerd dat kinderen er urenlang gefascineerd naar kunnen blijven kijken. Voldos riep soortgelijke ‘klanktaferelen’ op, die een geestverruimend effect hadden op wie zich daar voor open kon stellen, maar die wellicht de luisteraars met een overwegende hang naar structuur en discipline bizar of zelfs af en toe irritant voorgekomen moeten zijn.

Tot besluit vermengde Voldos al zijn muzikale kwaliteiten in zijn even virtuoze als expressieve interpretatie van de Fantasie in C, op. 17, waarin hij zich liet meedrijven op de kolkende emotionele turbulentie van Schumanns muzikale eerbetoon aan zijn geliefde Clara. Ook in dit intense werk was er die alchemistische vermenging van onwaarschijnlijk tedere zangerigheid en masculiene expressiviteit, waarmee Volodos reikt naar veel méér en veel hoger dan alleen maar de briljant uitgevoerde noten van om het even welke partituur. Voor wie geen behoefte heeft aan een spirituele ruimtevaartreis, kan dat best vermoeiend zijn. Voldos dwingt met

World Master Pianists

Director: Friso Verschoor

Representation in the Netherlands

Email: contact@worldmasterpianists.com

Phone: +31-6-53558188

Website: <http://worldmasterpianists.nl/>

zijn neiging tot mystieke zangerigheid, verfijnde details, subtiele nuances, engelachtige klankkleuren en soms onvoorstelbaar zachte pianissimo's een bijna meditatieve manier van luisteren af, waarbij het publiek soms 'hoorbaar' geen adem meer durft te halen. Daar moet je wel voor in de stemming zijn. Maar voor wie al het aardse even achter zich kan en wil laten, is Voldos een muzikale profeet.

Wenneke Savenije